

מוסדי דעת ונתיבי תורה מהיכל רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א

שנה
ב'

• ישיבת פוניבז' •

פרשת אחרי מות תשפ"ד

• בס"ד • שנה ב' • גליון ג' •

קנייני הפסח - אהבת ד'

הדרך להגיע בכל יום ויום לאהבת ד'

תחילת הגאולה היתה בפסח, וכמו שאמרנו היום בתפילה "אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו", והדבר הזה מחייב אותנו הלאה, ומי שרוצה לחשוב איזה מחשבה על אהבת ד' - זה דבר השווה לכל נפש, לחשוב כל יום איזה דבר טוב שקיבלנו היום מהקב"ה, ולכל אחד בכל מצב שהוא יש מה לחשוב בענין הזה.

ומן הראוי היה שאדם שעושה עבירה, אדם מדבר לשון הרע, מן הראוי היה שהיה מקבל את ענישו מיד ושיסתם לו הפה. אבל הקב"ה מחכה וממתין לכל אחד.

שתי הסיבות הללו גורמות לנו לאהבת ד', אחרי שידועים שהקב"ה מוביל אותנו, את כל אחד ואחד, והוא נותן לנו את המתנות הללו - זה מוביל אותנו לאהבת ד'.

הלקח מימי הפסח לכל ימות השנה

גם אם זה קשה להגיע לדרגה של אהבת ד', של דבקות בעבודת האלוקים ושל פרישות מהעולם הזה, אבל אנחנו צריכים להתחזק בסיבות שמביאות לזה, וכל אחד יכול לעשות את זה, לכל אחד יש את הכוח הזה, וכל אחד יכול להגיע לדרגה הזאת, גם אדם בודד כמו שהוא, יכול להגיע לאהבת ד' עם הטובות האישיות שהוא מקבל מהקב"ה. זה המסר של חג הפסח.

והבאנו כבר (עי' בספר הללו עבדי ד' עמ' ק"ד) את דברי המדרש הגדול על הפסוק (שמות י"ג ח') "בעבור זה עשה ד' לי", "יכול עד שנצטרפה זכות כולם, אילו כן לא היה כדאי בדבר, תלמוד לומר בעבור זה, מלמד שכל אחד מישראל היה כדאי שיעשו נסין על ידו", כל הניסים נעשו גם בשביל יהודי אחד, גם יהודי אחד שוה את כל הניסים של יציאת מצרים, הכל נעשה בשביל כל אחד ואחד. ואחרי שידועים את זה, אין גבול כמה אפשר וצריך להודות על כך לקב"ה, ומזה אפשר להגיע לאהבת ד'.

יש לנו עכשיו הזדמנות ופתח להגיע על ידיו לאהבת ד', אפשר וכדאי לנסות את זה.

(מוצאי שביעי של פסח תשפ"ד)

ספירת העומר - ימי הכנה למתן תורה

נמצאים עכשיו בימי הספירה, הימים הללו במהותם הם ימים של תוכניות. בימי הספירה מתכוננים למתן תורה, הר"ן (פסחים כח. מדפי הרי"ף) מביא "ובהגדה גם כן אמרו בשעה שאמר להם משה תעבדון את האלוקים על ההר הזה, אמרו לו ישראל משה רבינו אימתי עבודה זו, אמר להם לסוף חמשים יום, והיו מונין כל אחד ואחד לעצמו. מכאן קבעו חכמים לספירת העומר", כבר ביציאת מצרים עם ישראל ספרו את הימים עד למתן תורה, ולפי הספירה, כך ההתקדמות.

ליצור תוכנית ברורה בתחילת הזמן

זה הניסיון שלנו עכשיו, סופרים כל יום למתן תורה, קיבלנו עוד יום להכין את עצמנו לקבלת התורה, ועכשיו הכל תלוי בנו, מה אנחנו עושים עם היום הזה, אם אנחנו זוכרים במהלך היום שעכשיו אנחנו בימי הכנה לקבלת התורה, או לא.

נמצאים עכשיו לפני תחילת הזמן, כל אחד צריך לעשות לעצמו תוכנית ברורה, אם הוא רוצה להספיק ללמוד את כל המסכת, הכל תלוי בו ומי שעובד על זה בכל כוחו מצליח, אבל זה מוכרח להיות בכל הכוח. בתחילת הזמן יותר קל לתכנן את התוכניות, יש אווירה חזקה, לומדים טוב, עלינו לנצל את זה, שזה יהיה הדבר היחיד שיעסיק אותנו, לא שום דבר אחר.

כך אפשר להגיע מוכנים למתן תורה, ואפשר להשיג הרבה, כל המצב של התורה בשנה שלאחר מכן יכול להיות הרבה יותר טוב, בספירה אנחנו מכינים את הכלים ולפי הדרגה שאיתה נגיע לשבועות, כך נקבל את התורה. (כתבי תלמידים)

שיר השירים כולו רומז על אהבת ד' לעמו

מצווים אנו על מצות אהבת ד', אומרים כל יום בקריאת שמע "ואהבת את ד' אלוקיך". פסח זה חג של אהבת ד', מגילת שיר השירים שקוראים בפסח עוסקת בזה, כמה שהקב"ה אוהב את עם ישראל, וכמה שעם ישראל למרות הכל דבקים בקב"ה. כל המדרשים והפירושים שם מבארים שכל קורות עם ישראל מבריאת העולם ועד סוף כל הדורות רמוזים בשיר השירים, עליות ומורדות, חורבנות וישועות, כל הצרות, הכל נמצא שם, ותמיד הקב"ה אוהב אותנו, ובכל מצב הוא רוצה אותנו. וכמו שהקב"ה אוהב אותנו, גם אנחנו אוהבים אותו. (יעו"ב בארוכה בתרגום שיר השירים).

ובדרך כלל נדמה לנו שכדי להגיע לדרגה של אהבת ד' צריך להיות בעלי דרגה גדולים מאוד, החובות הלבבות (שער עבודת ד', פרק ב') מאריך לבאר שכל זמן שאדם אוהב את העולם הזה הוא לא יכול להגיע לדרגה של אהבת ד', צריך שהמחשבה תהיה שאנחנו בכלל לא שייכים לעולם כאן, ורק אז שייך לקיים את המצוה הזאת.

הדרכים לקנות אהבת ד'

והדרך להגיע לזה היא לא על ידי החלטה לאהוב את ד' בגלל מצוות אהבת ד', מי שעושה את זה רק בשביל המצוה לא יגיע לאהבת ד', צריך בשביל זה הקדמות.

ובחובות הלבבות (שם פרק ג') מבאר מהם ההקדמות "שני יחודי הלבבות ושתי כניעות ושני חשבונות ושתי בחינות", ומבאר שם ששתי הכניעות זה להיכנע לקב"ה ולהיכנע ליראי אלוקים ולבחיריו. ושני החשבונות אלו לחשוב כמה שאנחנו חייבים לקב"ה על כל טובותיו שעשה עימנו, ושאנחנו לא משלמים לו על זה, ולחשוב שהרי כל אחד עושה הרבה עבירות, ובכל אופן הקב"ה מסתיר את זה ולא עושה לנו כלום, ולא נותן עונש.

אלו הדברים שמי שיש לו אותם, הוא יכול להגיע לאהבת ד'.

קשה להגיע בבת אחת לאהבת ד', אבל עלינו לעסוק בסיבות שמביאות לאהבת ד', הסיבות הללו שהחובות הלבבות מביא, שכל אחד יחשוב כמה טובות הקב"ה גומל עמו והוא לא משלם עליהם, כל אחד יכול לחשוב על זה, זה לא קשה, מספיק לחשוב, כל אחד יכול לחשוב כמה טובות וחסדים הקב"ה גמל עימו כל חייו. וכל אחד יכול לחשוב שהרי הוא עושה הרבה עבירות והקב"ה לא גובה ממנו את זה, הוא לא נותן לו עונש, הוא מחכה.

כל אחד שייך לעניין הזה של שתי הטובות הללו שהקב"ה גומל איתו, וגם אם נניח שלא נגיע ממש לדרגה של אהבת ד', אבל עצם הפעולה הזאת היא דרגה, ומזה אף אחד לא פטור, זה חיוב גמור. זה נמצא בכל מקום, בברכת המזון, כשקמים בבוקר ואומרים "מודה אני", כל הדברים הללו הם סיבה לאהבת ד'.

ומי שחושב את המחשבות הללו הוא כבר עשה בעצמו מעשה מסוים להתקדם במסילה העולה לאהבת ד'.

פסח הוא הזמן לקנות אהבת ד'

פסח זה הסמל שהקב"ה אוהב אותנו גם כשלא מגיע לנו, הקב"ה הוציא את עם ישראל ממצרים בלי שהיה להם שום זכויות, היו שקועים במ"ט שערי טומאה וגם היו "הללו עובדי עבודה זרה". גם במדבר הם הכעיסו את הקב"ה כמה פעמים, ולמרות זאת אף על פי כן שהם לא היו ראויים לגאולה הקב"ה הולך אותם במדבר ונתן להם אוכל ומים.

בפסח עם ישראל התחילו את הדרך, וזה דרך לאלפי שנים, עשינו אז ברית עם הקב"ה, ממתן תורה והלאה, עם כל הגלויות והפוגרומים שהיו בדורות שלאחר מכן.

"צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה"

מתוך דו"ד בביקור חג של רבינו מרן שליט"א כמעון מרן הגרמ"צ ברגמן שליט"א – חול המועד פסח תשפ"ד

דברים לחובתנו בשעה זו וחוב ההודאה על ניסיון ד' לעמו באר"ק, וזכרונות הוד מרבותינו הגדולים שמפיהם אנו חיים - מרן החזון איש זללה"ה, מרן הרב מפוניבז' זללה"ה ומרן ראש הישיבה האבי עזרי צדוק"ל

כמוהו, ואע"פ שאני אומר תמיד שאי אפשר לסמוך על הדברים הללו, אבל כאן נראה שדברי גאון הם. באגרות הרמב"ם יש את המכתב הידוע, אגרת תימן, אבל הוא לא רצה לסמוך על זה. זה עובדא מהחזו"א.

הגרמ"צ שליט"א: אבל העיקר שיושבים ולומדים.

מרן שליט"א: כן ב"ה, יושבים ולומדים, יושבים ולומדים. הרב שך אמר לי פעם, מאיפה יש לבחורים כוחות ללמוד כל כך הרבה? הוא התפלא.

הגרמ"צ שליט"א: אני זוכר שפעם הסבא שלכם הרב מפוניבז' זללה"ה דיבר בישיבה, אני לא זוכר אם זה היה בליל יום כיפור או בליל שמחת תורה, והרב אמר שהיום הבחורים גדלים הרבה יותר מהדורות הקודמים. הרב שך לא יכל לשתוק על זה, אך אפשר להגיד את זה? אתם זוכרים את זה?

מרן שליט"א: בוודאי.

אחד הנוכחים: הוא חלק על זה, או שהוא רק לא רצה שיגידו את זה?

הגרמ"צ שליט"א: אני לא יודע.

מרן שליט"א: אחר כך הלכו יחד הרב מפוניבז', והרב שך ודיברו על זה, והרב אמר לו, הרי האברכים הצעירים כותבים ספרים כל כך טובים. והרב שך ענה לו כך: פעם האנשים היו גדולים יותר מהספרים שהם כותבים, אבל היום הספרים גדולים יותר מהמחברים.

הגרמ"צ שליט"א: אני זוכר שכשהרב שך הגיע לפתח תקוה ללומד"א, אז עוד לא היה שיעורים קבועים, היה שיעור שבוע וישבו ולמדו יחד כל היום.

מרן שליט"א: לא היה דבר כזה שיעור יומי.

הגרמ"צ שליט"א: לא היה בכלל את המושג של שיעורים יומיים, היו נכנסים לישיבה ויושבים ולומדים כולם יחד, השיעור יומי זה המצאה של הרב מפוניבז'.

מרן שליט"א: הוא הביא את זה מיישיבת טעלו.

הגרמ"צ שליט"א: והרב מפוניבז' הביא את זה לארץ. אני זוכר שפעם אחת כשהרב כץ מסר שיעור, איזה בחור החזיק על הברכיים את ה'דגל ראובן'. הוא היה חוצפן, ואחרי השיעור הוא אמר בחוצפה שהוא ראה בספר שהכל ממש ממש מילה במילה כמו שכתוב בספר. והרב כץ אמר לו שבשעה שהדפסת את הספר התנית עם המדפיס שלי עצמי יהיה מותר 'לגנוב' משם.

קשה להגיד, תמיד אמרו את זה, אבל עכשיו כבר כולם רואים שזה עקבתא דמשיחא. נעשים דברים כאלו בעולם שהגויים מודים שלא היו ניסים כאלו.

מרן שליט"א: אחרי מלחמת ששת הימים היו ניסים גדולים, ומרן המשגיח צדוק"ל גם דיבר על זה, שכאלו ניסים, לא יכול להיות שהקב"ה עושה סתם ניסים כאלו גדולים, וודאי שהוא מכין אותנו למשהו ומי יודע מה.

הגרמ"צ שליט"א: זה לא היה ניסים כאלו גדולים, הם פשוט ברחו.

מרן שליט"א: כן, אבל זה צורת ההסתכלות שאנחנו צריכים להסתכל. נו, צריך לחזור בתשובה, לצעוק ברחוב.

הגרמ"צ שליט"א: הכל קל להגיד, צריך לעשות.

מרן שליט"א: היו כאלו ניסים גדולים, מה אנחנו משלמים על זה.

הגרמ"צ שליט"א: רבינו הרב שך היה תמיד אומר שכשהמשיח יגיע הוא יברח.

מרן שליט"א: כן בטח, הוא אמר שהוא יתחבא תחת הספסל.

הגרמ"צ שליט"א: הוא אמר שהמשיח יגיע אליו בטענות, אתה היית המנהיג כאן...? הגרמ"צ שליט"א מברך את הנוכחים: שתזכו כולכם להיות מגדולי הדור הבא א"ה.

סליחה שאני לא יכול לקום לכבודכם.

מרן שליט"א: יה"ר שתזכו לחגוג עוד ימים טובים, ביחד כולנו.

הגרמ"צ שליט"א: ביחד עם הראש ישיבה שליט"א.

מרן שליט"א: ביחד, להגדיל תורה ולהאדירה.

הגרמ"צ שליט"א: שהראש ישיבה יזכה להפיץ תורה בכל כלל ישראל.

מרן שליט"א: אמן, וכן למרן בכפל כפליים.

הגרמ"צ שליט"א: שהראש ישיבה ישתדל לפעול לגבי מה שדיברנו. אגוט מועד.

מרן שליט"א: כן כן, בשמחה. אגוט מועד.

א.ה. בפתח הביקור נועדו מרנן שליט"א ביחודות, ומרן הגרמ"צ שליט"א הביע התנגדותו שעקב מצב בריאותו אינו יכול לקום ולהקביל פני רבינו מרן שליט"א, לאחר מכן התפללו ארוכות בחידו"ת בענייני המועד ובחובת השעה.

הגרמ"צ שליט"א: הקב"ה מראה לנו כאלו ניסים גדולים, מה שהיה עם איראן, גיפארלאכע מעשה, מדינת ישראל העלימו מאיתנו מה שיכל להיות כאן, שלא נבין מה הולך כאן, אבל המומחים ראו ואמרו מה יכול להיות. הם זרקו יותר משלש מאות פצצות שכשרוסיה זורקים את זה במלחמה שלהם פצצה אחת יכולה להחריב עיר שלמה.

מרן שליט"א: אומרים שצריך להודות על כל נס, וחשבתי שמהנס הזה אפשר להתחזק בענין של הידור מצוה, רואים כאן כזה 'הידור', איך שהקב"ה מדקדק בשלמות עם כל מיל, לא קרה כלום, הם ירו מאות טילים ואפילו אחד לא פגע, כל המומחים אומרים שאף פעם זה לא קרה.

הגרמ"צ שליט"א: בכל העולם לא קרה כדבר הזה. נו, אז וודאי שצריך לחזור בתשובה, אבל אפשר לראות בעיניים, והיצר הרע עובד.

מרן שליט"א: כתוב בפסוק "ככל אשר עשה לכם ד' אלוהיכם במצרים לעיניך", הוא מדבר לרבים אבל אומר "לעיניך" לשון יחיד, הקב"ה עושה הרבה ניסים גדולים, אבל בידיו של כל אחד להחליט כיצד הוא רואה את הנס מה ההסתכלות הפרטית שלו על הנס ומה הלקח שהוא ילמד מזה, בזה אין ציבור, כל אחד לעצמו.

הגרמ"צ שליט"א: החובות הלבבות עושה מאיתנו 'ליצנות', הוא כותב שם שלא יכול להיות שאם אחד יקבל מכתב מחברו שלא יחשוב אולי זה נכתב לבד, אדם שחושב כך הוא ממש משוגע. אבל כאן, זה לא פחות מזה. והתירוץ הוא שזה היצר.

מרן שליט"א: כאן מגיע כוח הבחירה של כל אחד.

הגרמ"צ שליט"א: בעולם יש מוזיאונים גדולים, מסתמא הראש ישיבה אף פעם לא ראה את זה באמריקה... אבל ליד כל 'מוצג' יש אדם שמסביר את המוצג הזה, ויש שם עצים, אילנות, והם אומרים שהעץ הזה קיים כבר חמישים ושתים מיליון שנים, מאיפה הם יודעים? יש להם 'סימונים', וכל אלו שבאים לבקר שם במוזיאון שומעים את דברי הכפירה הללו, באמריקה יש מוזיאונים נורא נוראות.

ר' ראובן כץ זצ"ל, הדגל ראובן, מספר בספרו שקודם שהגיע לארץ הוא היה רב באמריקה, קודם הוא היה בליטא (בעיר אמדור), ומשם הוא עלה לאמריקה לפני כמאה שנים, יש שם מוזיאונים, ומספרים שאחד מהעובדים שם היה יהודי ואמרו לו על עץ מסוים שהם רואים לפי השורש שזה קיים כבר חמישים ושלוש מיליון שנים, ותפקידו לעמוד ליד זה ולהסביר לכולם מה זה העץ הזה. וכשהגיעו המבקרים והוא היה צריך להסביר להם, הוא אמר שהעץ הזה קיים כבר חמישים ושלוש מיליון שנה ושבעים, ושאלו אותו מאיפה הוא יודע כל כך מדויק את התאריך, והוא הסביר שהוא עובד שם כבר שבעים, ולפני שבעים אמרו לו שזה בן חמישים ושלוש מיליון שנים. זה הכל חלומות שלהם, זה ככה, זה ככה, וזה ככה.

את זה אנשים מבנים, הפסיכולוגים, רק היהודים הם הטיפשים. מתן תורה היה באונו מלוינו איש, וכל אחד מסר לבנו, אבל היום כבר מאמינים שמה שכתוב בעיתון יותר נכון. מרן ראש הישיבה הרב שך צדוק"ל היה אומר שכל מה שכתוב בעיתון זה שקר, ואמרו לו שהרי התאריך כן נכון, והוא אמר שגם את זה הם הרי מדפיסים ביום הקודם...

מתן תורה זה דבר שמסור לדורות, הכל נכון, כל אות מדוקדקת, חלילה חלילה אם משהו מהאות חסר, הספר תורה פסול, אבל היהודים טיפשים, הם החכמים.

מרן שליט"א: מעניין באמת למה הגויים לא המציאו 'מתן תורה' משלהם, הם הרי גם יכלו להמציא ולעשות דבר כזה.

הגרמ"צ שליט"א: אדרבה שימציאו, נראה אותם...

הגרמ"צ שליט"א: יש ספר קטן "אגרות הרמב"ם", יש שם מכתבים שהרמב"ם כתב, הייתי פעם אצל מרן החזו"א צדוק"ל, ישנתי אצלו, אבל גם כשכבר למדתי בלומז"א הייתי מגיע אליו כל יום שיש לי לסדר את הבית, ופעם אחת לקחתי עמי בידי ספר קטן "אגרות הרמב"ם", והוא שאל אותי מה הספר שאני מוחזק, ואמרתי לו אגרות הרמב"ם, והוא עשה בידו תנועת ביטול, זה לא נכון.

מרן שליט"א: ככה?

הגרמ"צ שליט"א: החזו"א כותב בנוגע למחלוקת הגדולה לגבי מנהג ירושלים על המידות והשיעורים, מה הגודל, והוא כותב שאף על פי שהוא מצא איזה גאון שכותב

<p>י"ל ע"י מכון 'צור התורה' לתרומות והנצחות: 02-302-4186 לקבלת הגיליון מידי שבוע באמייל: mzh0747@gmail.com</p>	<p>לע"נ זקנתי הצדקנית מרת דינה בת הגאון הצדיק רבי משה לעזיזנאן מאראו ע"ה תלמיד חבר לס"ק מרנא הח"ח זיע"א נלב"ע כ"ו ניסן תשצ"ד, מנוחתה כבוד בב"ה"ע בב"אליסטוק הונחה ע"י נכדה ידידנו הרב בנימין זאב מור שליט"א</p>	<p>לעילוי נשמת מרת פיה רבקה ב"ר אליעזר מרגלית ע"ה נלב"ע כ"ז ניסן תשס"ב נתרם ע"י בנה הגאון רבי שלמה שליט"א</p>	<p>הקדש ע"י הגאון רבי חיים כץ שליט"א ראש ישיבת משכן יעקב, רב ואב"ד שכונת רמות רמז ורמות אלון - חיפה לכבוד תורת רבינו מרן שליט"א ולדגל השמחה במעונו בארדוסי ביתו תחי' עם החזון הבה"ח אברהם ישראל הכהן הולך ב"י</p>
--	---	---	---